

68

ститѣ и вкуса на нѣкой кабинетенъ учень, но на бойното поле ней и е толкова мѣстото, ~~когато~~ ^{когато на} костенурки при надпрѣварване съ бѣгъ. Като ноздрите на вихренъ арабски жребецъ, патриотическитѣ пѣсни трѣбва да изригватъ душевната енергия, подъ която се задъхва пѣвецътъ. Тѣ трѣбва да дыхатъ на кръвъ, трѣбва да отекватъ звѣнъта на сабитѣ; трѣбва да сѫ военни тржби, които стрѣскатъ, будятъ, зовятъ на бой — а не на спане. ~~Politisch Lied, ein garstig Lied.~~ Тя не е клепало, а ^{хронометъръ} ~~чутъ~~ канона ще бий набатъ.

На край есенята — прѣзъ сѫщата 1848 г. — знамето на революцията е високо издигнато. И като гарвани на мърша, стичатъ се отвредъ върху Венгрия: нѣмци, сърби, хървати, власи, — готови да я раздѣрнатъ. А като чели и тѣ не стигатъ, та напомощъ тѣмъ биватъ испращани казашитѣ отъ придонскитѣ стени. „Борба, борба, на смърть или животъ!“ се провиква Петйофи — „Напрѣдъ противъ тая стань! Ний сме се борили противъ лъвове, та тѣзи ли въшки ще ни уплашатъ! Спомнете си за славнитѣ дѣди; бѫдете наполовинъ храбри като тѣхъ — и доста сѫ сѣнкитѣ ни да засѣнимъ задавенитѣ въ кърви врагове!“ Самъ Петйофи е въ редоветѣ на една група борци, а баща му — стария Петровичъ, — знаменосецъ на друга. Петйофи праша поздравъ на баща си — съ пѣснената Стариятъ знаменосецъ: „Моя баща! Разбить отъ грижи и старостъ, прикованъ на легло: когато той видя отечеството въ бѣда — неговитѣ сили се възвѣрѣха. Той върви на чело на другитѣ, крѣпко дѣржащъ знамето въ дѣсница. До днесъ, татко мой, твоя гордостъ бѣхъ азъ, сега ти моя. Тебъ се пада дѣбовиятъ вѣнецъ. Ако азъ та видѣ слѣдъ войната, ще цѣлуна съ радостенъ трепетъ твойта рѣка, ~~сълзите~~ мой татко, рѣката която издига гордо прѣдъ нашиятѣ ~~трупи~~ знамето на отечеството!“

Това е послѣдното желание на поета, — и то се не сбѣдва. Когато се врѣща въ Пеща, Петйофи не сварва вече родителитѣ си между живитѣ: баща му се е поминжалъ отъ тифъ, а майката отъ холера: само гробътъ имъ намира той, и надъ тѣхния гробъ испѣва една отъ най-задушевнитѣ си пѣсни — На смъртъта на моитѣ родители. А революцията се разгаря все по-вече и по-вече. Венгрия се обявява република, на чело съ Кошута. Австрийскиятѣ дворъ, за да смаже венгерцитѣ, настѣрвява противъ тѣхъ другитѣ подчинени нему народности — хървати, сърби, власи — но вен-